

Lekcja Chruszczowa

27 marca 1958 r. pierwszy sekretarz Nikita Chruszczow zastąpił Mikołaja Bułganina na stanowisku premiera Związku Radzieckiego, stając się niekwestionowanym liderem partii i państwa.

Jednym z pierwszych kroków Chruszczowa było drastyczne ograniczenie roli Gosplanu - rządowej instytucji, oskarżanej o większość ekonomicznych porażek Związku Radzieckiego. Gosplan - Państwowy Komitet Planowania Gospodarczego, zajmował się przewidywaniem przyszłości z wyprzedzeniem 5, 10 i 15 lat.

Liderzy partyjni poprosili Chruszczowa o ulepszenie zarządzania w przemyśle i budownictwie. Efektem tego było powołanie

Lekcja Chruszczowa

regionalnych rad
gospodarki narodowej
podporządkowanych
Najwyższej Radzie
Gospodarki Narodowej.
Poprawiło to dystrybucję
towarów oraz pozwoliło
na szybsze
rozwiązywanie
problemów
gospodarczych.

Chruszczow stworzył też
nowy monopol
państwowy, który miał
ograniczyć
marnotrawienie środków
publicznych podczas
realizowania
regionalnych projektów,
narzekając przy okazji na
łapownictwo i kradzieże
popętniane przez
czołowe postacie świata
polityki, które
dopuszczały się
defraudowania
równowartości dziesiątek
milionów dolarów
rocznie. Aby temu
zapobiec, Chruszczow
powołał komitet, w
którym zatrudnił
„wyspecjalizowanych
inspektorów i
ochotników” - szpiclów.

Odgórne działania nie
wyeliminowały korupcji.
Przed, w trakcie i po
rządach Chruszczowa,
centralnie ustalone ceny,
mające niewielkie

odzwierciedlenie w kosztach produkcji, dawały duże pole do nadużyć. Skorumpowani urzędnicy wykorzystywali władzę dla prywatnych korzyści, oszustwa i przekupstwa były na porządku dziennym. Członkowie nomenklatury chronili się nawzajem, reżim podtrzymywał szarą strefę, ponieważ członkowie Partii odnosili z niej korzyści. Z jednej strony łagodziła ona skutki niedoborów gospodarki oficjalnej w społeczeństwie, z kolei dla elit był to sposób na korzystanie z przywilejów, takich jak samochody, mieszkania, szpitale czy specjalne sklepy.

Była to sytuacja powszechna we wszystkich krajach Bloku. Chruszczow być może zdawał sobie sprawę z roli polityków, w tym własnej, podsumowując to zdaniem:

"Politycy wszędzie są tacy sami. Obiecują zbudować most nawet tam, gdzie nie ma rzeki".

Wykorzenienie korupcji

było niemożliwe i wydaje się, że Chruszczow zdawał sobie z tego sprawę, jednak należy dodać, że odróżniał on korupcję od zwykłego odwdzięczania się, tak charakterystyczne dla krajów bloku wschodniego. System „coś za coś” sprzyjał nieformalnej ekonomii napędzanej przez podarunki i funkcjonował na każdej płaszczyźnie oraz w każdym sektorze życia społecznego i gospodarczego.

Po latach, w swoich wspomnieniach, przytoczył zdarzenie z jednej z wizyt w fabryce. Podczas zwiedzania hali produkcyjnej jeden z robotników zaoferował mu papierosa i poklepał po ramieniu. Chruszczow odwzajemnił uprzejmości, zdjął z ręki zegarek i ofiarował robotnikowi. Mimo że nie ze złota, był to ciągle całkiem niezły zegarek produkcji radzieckiej i sprawił obdarowanemu ogromną radość. Po tym wydarzeniu, amerykański dziennikarz, świadek zdarzenia, spytał Chruszczowa:

„Panie Chruszczow, oddał pan zegarek robotnikowi, w jaki sposób należy to rozumieć? Przecież, kiedy prezydent Nixon odwiedził Moskwę i na miejskim targu ofiarował człowiekowi pieniądze, wasze gazety potępiły go pisząc, że to przekupstwo”.

Chruszczow

odpowiedział: "Spójrzmy na to, co się stało. Robotnik, sam widziałeś, był bardzo miły i poczęstował mnie papierosem.

Zaakceptowałem to, bez względu na to, że nie palę. Relacje

międzyludzkie

wymagają, byś odwzajemnił prezent. Nic nie miałem, więc ofiarowałem mu zegarek. A więc to nie jest próba przekupstwa, ale obustronna uprzejmość. To nie ma nic wspólnego z tym, co zrobił pan Nixon, zwłaszcza biorąc pod uwagę cel, jaki chciał osiągnąć. Ja nie mam takich celów" (Memoirs of Nikita Khrushchev s.125).

Źródła: *time.com*;
media.ucsc.edu;
wikipedia.org; *Memoirs*

*of Nikita Khrushchev.
Volume 3, statesman
(1953-64), Sergeï
Khrushchev, Wyd. Penn
State Press, 2007; Time.
Those Clever
Capitalists. 30 listopada
1962 roku.*

Opublikowano w dniu 27.03.2018 r.

przez Wydział Informacji i Edukacji Antykorupcyjnej GSz CBA